
Příští rok čeká školy revoluce

Příští rok čeká školy revoluce

PRAHA Sedmnáct let pro sametové revoluci prošlo české školství významnými změnami. Skutečná proměna však začne teprve od příštího školního roku, kdy si učitelé budou osnovy tvořit sami.

Před rokem 1989 měly osnovy tři sta stran a bylo v nich popsáno všechno do nejmenšího detailu. Učitelé měli předepsáno dokonce i to, co mají probírat tu kterou hodinu. „Když jsem zažil svoji první hospitaci paní ředitelky, tak ji vůbec nezajímalo, jak jsem výuku vedl, ale proč jsem o dvě hodiny pozadu,“ vzpomíná ředitel pražské základní školy na náměstí Jiřího z Poděbrad Miroslav Šoukal na praxi v dobách socialismu. Šoukal do školství nastoupil v roce 1984 a učí češtinu a občanskou výchovu.

Před revolucí školy neměly žádnou možnost učit podle svého. Nad tím, co se děti ve školách dozvídaly, tehdy navíc bděla komunistická ideologie. Například o Masarykovi nebo některých spisovatelích se vůbec neučilo. O událostech z let 1948 a 1968 se děti dozvídaly velmi zkresleně. Místo toho však měly povinný předmět branná výchova, kde se učily, jak zacházet s plynovou maskou nebo pravidla pro přežití v atomovém krytu.

S listopadem 1989 přišlo uvolnění i do školství. „Tehdy si každý mohl v podstatě dělat, co chtěl. Začátkem devadesátých let už školám nikdo nic nenakazoval,“ popisuje Šoukal. Zní to sice převratně, ale ve skutečnosti o žádnou reformu nešlo. Školy sice měly v chaotické polistopadové době volnou ruku, ale nikdo jim zároveň neřekl, kam mají směřovat dál.

Většina pedagogů tak zvolila cestu nejmenšího odporu a zůstala u starých „osvědčených“ postupů, kdy se s dětmi téměř nediskutuje, zato musí ustavičně před tabulí prokazovat znalost desítek pouček, definic, vzorců a dějepisných nebo životopisných dat. V roce 1996 pak ministerstvo školství vydalo dva nové vzdělávací programy, ani v tomto případě však o žádnou zásadní změnu nešlo. „Osnovy se neměnily. Změnily se učebnice, ze kterých vypadla ta největší komunistická zvěrstva. V roce 1996 šlo spíše o snahu změnit klima ve škole, nastavit jiný vztah mezi dítětem, učitelem a rodičem,“ říká Jaroslav Koťa, který se na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze zabývá pedagogikou.

Skutečná změna začne teprve v příštím školním roce, kdy staré osnovy zaniknou a ty nové si učitelé zčásti vymyslí sami. Školy už nemají do dětí jen „tlačit“ data, ale naučit je samostatně přemýšlet a spolupracovat. Učitelé budou moci spojovat předměty. „Spojíme třeba fyziku s chemií, kde se učivo prolíná,“ říká Olga Lišková z vedení znojemské základní školy. Přibudou také nové předměty: třeba mediální a ekologická výchova.

Jana Machálková